

RAADSVOORSTEL

zaaknummer: 1451845
afdelingsnaam: Leefomgeving
steller: Vybeke Pieters
telefoonnummer: 035 629 2771

onderwerp: Zienswijze jaarstukken GNR 2023

Voorstel

- 1 Bijgaande zienswijze vast te stellen en kenbaar te maken bij Stichting Goois Natuurreservaat.

Planning

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	ORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Zienswijze jaarstukken GNR	Zienswijze op Jaarstukken GNR vaststellen	Raadscommissie 3 juli 2024	Raadscommissie 3 juli 2024	Raad 10 juli 2024

Samenvatting

De gemeenteraad van Hilversum heeft jaarlijks de mogelijkheid om een zienswijze op te stellen over de jaarstukken en begroting van de stichting Goois Natuurreservaat (GNR). Zowel de jaarrekening 2023 als de begrotingswijziging 2024 leiden niet tot een hogere bijdrage van de gemeente Hilversum aan het GNR. Voor de begroting 2025 geldt dat de totale participantenbijdrage slechts wordt geïndexeerd met landelijk gehanteerde indexcijfers. In bijgaande zienswijze is de toon positief met een enkel aandachtspunt.

Inleiding

De gemeenteraad van Hilversum heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de jaarstukken, de eerste begrotingswijziging en begroting GNR. Dit staat in de statuten GNR, artikel 14.3 en 14.4. In de praktijk behandelt het bestuur van het GNR de ingekomen reacties van de participanten tijdens een eerstvolgende bestuursvergadering. Deze staat gepland op 10 oktober 2024.

Samenwerking

Het GNR is al jaren een prettige samenwerkingspartner. Met de oplevering van natuurverbinding de Groene Schakel is het Gooi verbonden met de Utrechtse Heuvelrug, een prachtige mijlpaal. Afgelopen jaar heeft GNR een nieuw beleidsplan voor komende jaren opgesteld. De afstemming over dit beleidsplan en de samenwerking rond natuurprojecten rondom Hilversum verloopt soepel. Het GNR wordt op haar beurt betrokken bij gebiedsontwikkelingen in Hilversum, zoals bij de omgevingsvisie en bij projecten als Huydecopersweg en Arenapark.

Terugblik bespreking jaarstukken en begroting 31 mei 2023

In de bespreking van de jaarstukken van GNR vorig jaar is enige tijd door de commissie stilgestaan bij de rol van wethouder Heller binnen het college als portefeuillehouder groen en daarmee aanspreekpunt voor het GNR, gelijktijdig met zijn rol als bestuurslid van het GNR.

De commissie sprak haar waardering uit voor de invulling die aan beide rollen gegeven wordt, maar vroeg wel jaarlijks tijdens de bespreking van de jaarstukken GNR of zoveel vaker als nodig te horen of deze rollen met elkaar in de knel zijn gekomen. Dat is in het afgelopen jaar niet het geval geweest.

Het is overigens ook vanuit de op 8 maart 2023 door de raad vastgestelde visie op samenwerking en governance geen wet van Meden en Perzen hoe bestuurlijke rolverdelingen soms worden vormgegeven. 'In de praktijk kan gemotiveerd worden afgeweken', staat er in de visie, waarbij het GNR specifiek wordt genoemd. De theorie is dat de relatie GNR-gemeente een privaatrechtelijke samenwerking is en dus zou de eigenaarsrol (bestuurslid) en de opdrachtgeversrol (portefeuillehouder) gescheiden moeten zijn, met als uitleg dat leden van het dagelijks bestuur in directe aanraking met de bedrijfsvoering van de verbonden partij komen. Echter, hoewel de samenwerking in formele zin van privaatrechtelijke aard is, dient het GNR enkel een zo duidelijk publiek belang dat het onderscheid tussen de rollen logischer te beredeneren is als ware het een publiekrechtelijke samenwerking. In deze samenwerkingsverbanden, zoals de regio Gooi en Vechtstreek, is er geen belemmering om de eigenaars- en opdrachtgeversrol in handen van één persoon te stellen, zo valt uit de visie op samenwerking en governance op te maken – vanuit de optiek dat alleen een publiek belang gediend wordt.

Naast het argument vanuit de visie op samenwerking en governance om de rolverdeling binnen GNR te houden zoals hij is, is er ook een ander voordeel. De wethouder heeft door langjarige ervaring op het GNR dossier veel kennis over de organisatie en diens opgaven. Dat geeft de raad de mogelijkheid tot uitgebreid inhoudelijk debat over GNR en wordt evenzo als een prettige stabiele factor in het bestuur ervaren.

Conform de afspraken die in 2023 met de commissie zijn gemaakt, zal een soortgelijke verantwoording als hierboven jaarlijks terugkomen zolang de betreffende wethouder beide rollen uitvoert – wat betreft het college in ieder geval gedurende de huidige bestuursperiode.

Probleemstelling/doel

Doel van de zienswijze van de gemeenteraad is om als participant van het GNR de stukken van commentaar en zo nodig van bezwaar te kunnen voorzien. Dit is het sturingsmiddel voor de participanten. De andere participanten zijn de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, en Laren.

Argumenten

1.1 Positief oordeel over de jaarstukken

Na het jubileumjaar van 2022 is in 2023 hard gewerkt aan verschillende zaken. Er is een mooi beeldend jaarverslag gemaakt met heldere toelichtingen. Er wordt verslag gedaan van de verdeling van de geldsommen die gepaard zijn gegaan met de uittreding van provincie Noord-Holland en gemeente Amsterdam. Deze uittreedsommen zijn naar rato van inwonersaantallen verdeeld over de participerende gemeenten. In lijn met deze uittreding is de participantenovereenkomst aangepast en geactualiseerd. Inhoudelijk is gewerkt aan het beleidsplan GNR 2024-2027. GNR heeft raadsleden, gemeenten en klankbordgroepen betrokken om alle belangen en inzichten mee te nemen bij het nieuwe beleidsplan. Dit beleidsplan is reeds in juni behandeld in de raad en van een zienswijze voorzien.

In het jaarverslag wordt verder toegelicht wat er bereikt is en wordt helder verantwoording gegeven van de financiële middelen. Per ultimo 2023 kent de reserve van het GNR een stand van €983.341, dat is inclusief een bijzondere bate vanwege de opbrengst van de verkoop van een dienstwoning. De jaarrekening leidt niet tot een hogere bijdrage van de gemeente Hilversum aan het GNR. De jaarrekening van het GNR vertoont, na mutaties van de reserves, een gering negatief saldo van €5.800, dat ten laste komt van het rekeningresultaat van het GNR. In 2022 was het resultaat € 57.327. Wij zijn positief over de jaarstukken.

1.2 Positief oordeel over de Begroting 2025

Natuurbeheer en recreatie

We onderschrijven de inhoudelijke speerpunten die het GNR ook afgelopen jaren al hanteerde. Voor natuurbeheer en recreatie heeft het GNR fors hogere subsidie ontvangen van de provincie (Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL)) in verband met prijsindexatie en nauwkeuriger specificatie van de aangeleverde gegevens doordat nu gewerkt wordt met een accuraat Beheer Registratie Systeem. Vanuit natuurbeheer wordt ingezet op instandhouding en versterking van de natuurlijkheid en biodiversiteit. Verder zijn we positief over het feit dat flora en fauna planmatig wordt gemonitord. Hiermee verkrijgt het GNR meer inzicht in de stand en ontwikkeling van de natuur, die nodig is om de impact van klimaatverandering en milieukwaliteit te kunnen beoordelen. Ander belangrijk thema is recreatie. Voor de kwaliteit van het natuurgebied is een goede balans tussen natuur en recreatie noodzakelijk. In 2023 is een recreatiemonitor opgezet om inzicht te krijgen in het recreatieve gebruik (door wie en hoe vaak). De resultaten hiervan worden betrokken bij een draagkrachtonderzoek dat in 2024 en 2025 wordt uitgevoerd. Mogelijk volgt hier een recreatiezonering uit. Vanzelfsprekend volgen wij komende twee jaar deze ontwikkeling en op het moment dat dit draagkrachtonderzoek verder wordt uitgewerkt willen wij hier graag bij betrokken worden. Extra middelen worden ingezet op communicatie, educatie en draagvlak. GNR zet zich in om het bestand van 350 vrijwilligers op niveau te houden en hen goed te faciliteren zodat zij zich verder kunnen professionaliseren.

Projecten

De goedgekeurde projecten waaronder maatregelen in verband met de hoge stikstofbelasting uit Programma Natuur worden in 2025 uitgevoerd. Voor een deel van de projecten moeten nog keuzes gemaakt worden, waardoor de planning en financiële raming nog onzeker is. De actualisatie van het projectenprogramma die in het najaar 2024 plaatsvindt, zal financieel verwerkt worden in de eerste begrotingswijziging van 2025.

Fondsenwerving en belangenbehartiging

Het GNR is erop gericht om zoveel mogelijk mensen (jong en oud) te bereiken en te binden, zowel in de vorm van vrijwillige inzet als financiële steun. Professionalisering van de vrijwilligers draagt bij aan een stabiele vrijwilligersgroep en er wordt een nieuw vrijwilligers promotieteam opgezet. Daarnaast wordt in 2025 wederom uitvoering gegeven aan de fondsenwervingsstrategie van GNR voor het vergroten van draagvlak voor het Goois Natuurreservaat en om extra inkomsten te genereren.

De belangrijkste bron van inkomsten van Stichting Steun Goois Natuurreservaat was tot 2024 de financiële steun vanuit de Nationale Postcode Loterij (NPL). Deze financiële steun kan alleen voortgezet worden onder de voorwaarde dat GNR zich aansluit bij een organisatie met landelijk bereik, wat nu niet het geval is (regio Gooi). GNR heeft daarop initiatief genomen om aansluiting te zoeken bij Stichting LandschappenNL. Wij zijn erg te spreken over de wijze waarop het GNR dit initiatief heeft opgepakt en zijn verheugd over het feit dat dit geleid heeft tot een samenwerkingsovereenkomst met LandschappenNL. In de loop van 2024 wordt bekend hoe de financiële steun van de NPL voortgezet wordt. Mocht de uitslag een ander licht doen schijnen op de situatie, dan zal de raad daarover worden geïnformeerd.

Wij zijn positief over de Begroting van het GNR voor 2025.

1.3 Positief oordeel over de eerste begrotingswijziging 2024

Er is geïnvesteerd in materieel voor onderhoud van fietspaden en in zonnepanelen, en deze worden onttrokken uit bijbehorende bestemmingsreserves. Daarnaast is een voormalige dienstwoning verkocht. De netto opbrengst van €650.000 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Vastgoed, bedoeld voor investeringen in een toekomstbestendige huisvesting van GNR en verduurzaming van het vastgoed. Structurele mutaties zijn de verhoging van de inkomsten vanuit Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) vanuit de provincie, die worden ingezet voor de structureel hogere beheerkosten en prijsstijgingen. Bij het afstoten van vastgoed vervallen zowel de huurinkomsten van die panden, als de exploitatielasten. Daarnaast zijn de tarieven geïndexeerd. Deze mutaties zijn verwerkt bij de wijziging. Met ingang van 2024 wordt de donateursadministratie in eigen huis uitgevoerd.

De vrijgekomen middelen die voorheen voor uitbesteding van deze administratie werden gebruikt worden ingezet voor dekking van extra personeelslasten en voor het ophogen van wervingsbudget. De eerste begrotingswijziging 2024 leidt niet tot een hogere bijdrage van de gemeente Hilversum aan het GNR. Wij zijn positief over deze eerste begrotingswijziging.

Kanttekeningen

1.1 Inzicht in de consequenties van aansluiting bij LandschappenNL

Er zijn gesprekken gevoerd met koepelorganisatie LandschappenNL om aansluiting te zoeken en deze hebben geleid tot een samenwerkingsovereenkomst die in mei 2024 ondertekend is. Om financiële steun te behouden van de Nationale Postcode Loterij is het noodzakelijk om aan te sluiten bij een landelijke organisatie. Andere beheerorganisaties die zich bij deze koepelorganisatie hebben aangesloten hebben een vergelijkbare signatuur en doelstellingen. Aansluiting bij LandschappenNL, waar ook een lidmaatschapsbijdrage voor wordt gevraagd, heeft ook consequenties voor het beheer van de middelen van het NPL. Deze middelen komen onder beheer van LandschappenNL. Dat betekent dat de rol van Stichting Steun verandert. Als participant wil Gemeente Hilversum, zoals ook genoemd in de zienswijze op het beleidsplan GNR 2024-2027, inzicht hebben in hoeverre de invloed van de partners Stichting Steun en LandschappenNL moet worden gezien in het bestaande participantenmodel van GNR. Mochten deze ontwikkelingen consequenties hebben voor het participantenmodel, dan zal de raad daar weer bij betrokken worden.

Financiën, middelen & capaciteit

Het GNR hanteert conform het geactualiseerde beleidsplan 2024-2027 het uitgangspunt dat de begroting gebaseerd is op bestaand beleid. Eventuele consequenties van nieuw beleid worden binnen de begroting opgelost, hetzij door het aantrekken van additionele middelen, hetzij door het herschikken van bestaande budgetten. Dit komt naar voren in de conceptbegroting 2025, waarin de totale participantenbijdrage (de som van alle bijdragen van de participanten) conform de Septembercirculaire 2023 slechts is gecorrigeerd (totaal 4,3%) voor loon- en prijscompensatie (= loonstijging van 5,4% en prijsstijging van 1,6% voor overheidsconsumptie netto materieel). Deze verhoging is daarmee conform de landelijke, en door Hilversum, gehanteerde indexatiecijfers. Voor Hilversum is er echter sprake van een verhoging van de bijdrage van 5,4% ten opzichte van 2024. Dit is 1,1% hoger dan de door het GNR gehanteerde indexatiecijfer voor alle participanten. Dit wordt veroorzaakt door veranderingen in het inwoneraantal tussen de participerende gemeenten, wat de basis vormt voor de verdeelsleutel voor de kostenverdeling tussen deze participanten. Hilversum is gegroeid in inwoneraantal, terwijl tegelijkertijd twee andere participanten zijn afgenomen in inwoneraantal. Hierdoor heeft Hilversum een groter aandeel in de totale bijdrage en is er sprake van additionele stijging van de bijdrage van 1,1% bovenop de door het GNR gehanteerde indexatiecijfer van 4,3%. Deze additionele stijging van de bijdrage van Hilversum is geheel toe te schrijven aan de aangepaste verdeelsleutel.

Uittreding participanten

De uittreding van de Provincie Noord-Holland en Gemeente Amsterdam heeft effect op de mutatie van de reserve van het GNR. Sinds 1 januari 2021 maken Provincie Noord-Holland en Gemeente Amsterdam geen deel meer uit van het GNR. Dit betekent dat zij niet langer deelnemen aan het bestuur van het GNR en ook geen financiële bijdrage meer leveren als participant. De gemeenten Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren en Blaricum hebben de verplichtingen van Gemeente Amsterdam en Provincie Noord-Holland overgenomen. Hiervoor hebben de Provincie en Amsterdam een uittreedsom betaald, die onder de participanten is verdeeld om de verhoogde bijdrage te compenseren. Uw raad heeft besloten de ontvangen uittreedsom van Hilversum (7,6 miljoen euro) te doteren aan een speciaal hiervoor ingestelde reserve. De verhoging van de bijdrage van Hilversum aan het GNR als gevolg van het uittreden van de Gemeente Amsterdam en de Provincie Noord-Holland bedraagt structureel €562.000 op basis van de begroting 2024 en op basis van inwoneraantallen van 1 januari 2023.

Voor 2024 is de onttrekking (€428.870) kleiner, omdat een deel van de uittreedsom, conform afspraken, direct in 2024 is overgemaakt aan het GNR, die dit in mindering heeft gebracht op de te betalen bijdrage van de participanten. Daarom is er minder onttrekking nodig uit de reserve in 2024. Vanaf 2025 wordt er jaarlijks €562.000 onttrokken tot en met 2029. Vanaf dat moment wordt de onttrekking elk jaar met €34.800 verlaagd.

BTW-compensatie

De geraamde BTW-compensatie voor Hilversum in 2025 bedraagt €214.470. Dit is het bedrag dat Hilversum kan terugvorderen (compenseren) bij het Rijk. Hilversum gebruikt deze compensatie voor de dekking van de participantenbijdrage. De totale participantenbijdrage van de gemeente Hilversum in 2025 is €1.574.820. Deze wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve van €562.000 en de BTW-compensatie van €214.470. Het geraamde resterende bedrag is opgenomen in de exploitatie. Dit is (met ophogend effect) verwerkt in de Voorjaarsnota 2024.

Uitvoering

Het bestuur van het GNR neemt op 20 juni 2024 een besluit over de Jaarstukken 2023 en Eerste begrotingswijziging 2024 GNR. De Begroting 2025 GNR dient uiterlijk op 1 november 2024 door het bestuur van het GNR te zijn vastgesteld. Dat zal naar verwachting gebeuren tijdens de bestuursvergadering GNR op 10 oktober 2024. Het bestuur GNR betreft de ingekomen zienswijzen bij haar besluit.

Burgemeester en wethouders van Hilversum, de gemeentesecretaris,	21 mei 2024 de burgemeester,
---	---------------------------------

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. Jaarverslag GNR 2023
2. Jaarrekening GNR 2023
3. Eerste Begrotingswijziging GNR 2024
4. Begroting 2025
5. Bestuurlijke Informatiebrief 2024 – Zienswijze
6. Concept raadsbesluit